

อ่านเมื่อวันที่ 29 ก.ย. 2558

○ คำพิพากษา
(อุทธรณ์)

(ด. ๒๒)

คดีหมายเลขดำที่ อส. ๗/๒๕๕๕
คดีหมายเลขแดงที่ อส. ๗/๒๕๕๕

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองสูงสุด

วันที่ ๒๕ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

ระหว่าง { นายพิฑูร วังวิเชียรโชติ

ผู้ฟ้องคดี

หัวหน้าอุทยานแห่งชาติทับลาน ที่ ๑

ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ ที่ ๑ (ปราจีนบุรี) ที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
(อุทธรณ์คำพิพากษา)

ผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์คำพิพากษา ในคดีหมายเลขดำที่ ส. ๑๐/๒๕๕๔
หมายเลขแดงที่ ส. ๗/๒๕๕๕ ของศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองระยอง)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดิน
ซึ่งตั้งอยู่ หมู่ที่ ๔ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เนื้อที่ประมาณ ๔๘ ไร่
โดยผู้ฟ้องคดีกับนางสาวละเอียด น้อยสุวรรณ ภรรยาซึ่งไม่ได้จดทะเบียนสมรสร่วมกัน
ซื้อที่ดินดังกล่าวมาจากนางมาลัย เรืองผล ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ มีหลักฐานการเสียภาษี
บำรุงท้องที่ ภ.บ.ท. ๕ และได้ไปทำการโอนที่ดินดังกล่าวที่องค์การบริหารส่วนตำบล
บุพราหมณ์ โดยมีเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการให้และมีนายณรงค์

/เดือนฉาย...

เดือนฉาย ผู้ใหญ่บ้าน ลงลายมือชื่อเป็นพยานในการโอนที่ดิน ซึ่งก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะซื้อที่ดินพิพาทนั้น ที่ดินดังกล่าวมีการปลูกข้าวโพด เลี้ยงสัตว์ เต็มพื้นที่ ไม่มีต้นไม้หวงห้าม ไม่มีสภาพเป็นป่า พื้นที่โดยรอบเป็นพื้นที่ทำการเกษตร นอกจากนี้ ยังมีที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการกำนันและผู้ใหญ่บ้าน สถานีอนามัย สำนักสงฆ์ ตลาดและร้านค้า และมีสาธารณูปโภค ต่างๆ เช่น ไฟฟ้า ประปา สภาพโดยรวมมีลักษณะเป็นชุมชนหมู่บ้านถาวร อีกทั้งกำนันและผู้ใหญ่บ้านได้ให้คำรับรองว่าที่ดินดังกล่าวซื้อขายได้ ผู้ฟ้องคดีได้ทำการปลูกสร้างบ้าน อยู่อาศัยบนที่ดินดังกล่าว โดยได้รับทะเบียนบ้านเลขที่ ๓๔๘ หมู่ที่ ๔ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งได้มีการขอใช้ไฟฟ้าแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ทราบว่าที่ดินพิพาท เป็นพื้นที่หวงห้ามหรือพื้นที่อุทยานแห่งชาติทับลาน นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีได้ปลูกสร้าง ที่พักคนงานพร้อมห้องเก็บวัสดุอุปกรณ์โดยได้รับทะเบียนบ้านเลขที่ ๓๕๑ รวมทั้งได้ทำพื้น คอนกรีตและตั้งเสาเป็นลานกว้างสำหรับเป็นพื้นที่พักคั้ดแยก บรรจุพืชผลผลิตการเกษตร และเมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๕๒ ได้มีการขยายเขตการใช้ไฟฟ้าของราษฎรบ้านเขาทราย หมู่ที่ ๔ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งอุทยานแห่งชาติทับลานได้ยืนยันกับ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอกบินทร์บุรีว่า บริเวณพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่มีการผ่อนผัน ให้ราษฎรอยู่อาศัยและทำกินได้ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ อีกทั้ง สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ (ปราจีนบุรี) จังหวัดปราจีนบุรี ได้ดำเนินการสำรวจ การถือครองที่ดินในเขตอุทยานแห่งชาติทับลานท้องที่บ้าน ก.ม. ๘๐ และบ้านเขาทราย ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ระบุว่า ภรรยาของผู้ฟ้องคดีมีที่ดินที่ถือครอง เนื้อที่ ๕๓ ไร่เศษ แต่ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๔๙ เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติทับลาน ได้เข้าจับกุมผู้ฟ้องคดีส่งสถานีตำรวจภูธรอำเภอนาดี โดยกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิด พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และพระราชบัญญัติส่งเสริมและ รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เนื่องจากก่อสร้างบ้านพักตากอากาศ ๒ หลัง และโครงการที่กำลังก่อสร้างอีก ๑ รายการ แต่พนักงานอัยการจังหวัดกบินทร์บุรี มีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดีโดยเห็นว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีไม่เป็นความผิด หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือ ที่ ทส ๐๙๑๑.๖๐๑/๑๔๖๕ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิมออกไป ให้พ้นจากอุทยานแห่งชาติทับลานหรือให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี

/ให้เสร็จสิ้น...

ให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๔ อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณาแล้วมีหนังสือสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ (ปราจีนบุรี) ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๙๑๑.๑๐/๕๐๗๔ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๔ ยืนยันตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากสิ่งก่อสร้างทั้งสามรายการไม่ใช่บ้านพักตากอากาศ แต่เป็นที่พักอาศัยของผู้ฟ้องคดี รวมทั้งคนงานในการดำรงชีพเพื่อประกอบการเกษตรกรรม ไม่เคยให้เช่าเพื่อหารายได้ ผู้ฟ้องคดีไม่เคยบุกรุกแผ้วถางป่า ไม่ล่าสัตว์ป่า ไม่ตัดไม้หวงห้ามและไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ในเขตอุทยานแห่งชาติ อีกทั้งผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเลือกปฏิบัติเนื่องจากไม่จับกุมหรือถอนสิ่งปลูกสร้างข้างเคียงอื่นๆ ด้วย ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

๑. เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสือ ที่ ทส ๐๙๑๑.๖๐๑/๑๔๖๕ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ให้ผู้ฟ้องคดีทำลายหรือถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิมออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติทับลาน หรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิมแล้วแต่กรณี ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๔

๒. เพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหนังสือสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ (ปราจีนบุรี) ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๙๑๑.๑๐/๕๐๗๔ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๔

๓. ให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสือ ที่ ทส ๐๙๑๑.๖๐๑/๑๔๖๕ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ไว้ก่อนจนกว่าคดีจะถึงที่สุด

ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาคำขอทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองของผู้ฟ้องคดีแล้ว มีคำสั่งให้ยกคำขอทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองดังกล่าว

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้การว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีอำนาจหน้าที่อนุรักษ์ สงวน ค้ำครอง ปันฟูและดูแลปกป้องรักษาทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช รวมตลอดถึงการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และมีหน้าที่ออกตรวจปราบปรามจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติทับลาน เพื่อให้การคุ้มครองและดูแลรักษาอุทยานแห่งชาติให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติไม่ให้เกิดการทำลายหรือเปลี่ยนแปลงไป ตามคำสั่งกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ที่ ๑๓๙/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ และหนังสือกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๙๐๕.๒/๗๙๓๐ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ผู้ฟ้องคดี

/ชื่อที่ดิน...

ซื้อที่ดินมาจากนางมาลัย และปลูกสร้างบ้าน โดยที่ดินมีเพียงหลักฐานใบเสียภาษีบำรุงท้องที่ (ภ.บ.ท. ๕) เป็นหลักฐานการซื้อขาย หลักฐานดังกล่าวเป็นเพียงสิทธิในที่ดินตามกฎหมาย มิใช่หลักฐานแสดงว่าผู้เป็นเจ้าของเป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งที่ดินดังกล่าวอยู่บริเวณในเขตอุทยานแห่งชาติทับลานตามพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าวังน้ำเขียว และป่าครบุรี ในท้องที่ตำบลสะแกราช ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอปักธงชัย ตำบลครบุรี ตำบลจระเข้หิน ตำบลโคกกระชาย อำเภอครบุรี และตำบลสระตะเคียน ตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา และป่าแก่งดินสอ ป่าแก่งใหญ่ และป่าเขาสะโตน ในท้องที่ตำบลบุพราหมณ์ ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๔ โดยเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติทับลาน เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง อำเภอ และเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบและร่วมกันลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานด้วยแล้ว ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ได้ติดตั้งป้ายประกาศอุทยานแห่งชาติทับลานและมีประกาศสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ เรื่อง ห้ามมิให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้าไปบุกรุกยึดถือครอบครองหรือกระทำการซื้อหรือขายพื้นที่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน และได้มีการแจ้งเตือนให้ทราบตลอดมา ทุกคนยอมทราบถึงการประกาศห้ามดังกล่าว ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าไม่รู้ว่าที่เกิดเหตุเป็นเขตอุทยานแห่งชาตินั้น จึงไม่น่าเชื่อถือ ประกอบกับการซื้อขายที่ดินตามกฎหมายต้องไปทำหนังสือและจดทะเบียนกับพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ดิน ณ ท้องที่ที่ดินตั้งอยู่ ดังนั้น การไปโอนที่ดินที่องค์การบริหารส่วนตำบลจึงไม่เป็นการโอนที่ดินตามกฎหมาย และที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีซื้อมาเป็นที่ดินที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ ซึ่งบุคคลใดๆ ไม่มีอำนาจนำที่ดินบริเวณซึ่งผู้ฟ้องคดีครอบครองไปขายให้แก่บุคคลใดๆ ได้ คณะเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติทับลานได้ดำเนินการตรวจยึดจับกุมผู้ฟ้องคดีเพื่อดำเนินคดีเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการจับกุมปราบปรามผู้ฝ่าฝืน ดังนั้น การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย การที่ผู้ฟ้องคดีได้ซื้อสิทธิการครอบครองที่ดินดังกล่าวมาจากนางมาลัย และได้ทำการเปลี่ยนสภาพจากเดิมโดยก่อสร้างบ้านพักขนาดใหญ่มั่นคงถาวร จึงเป็นการกระทำความผิดเงื่อนไขของระเบียบทางราชการ ส่วนเจตนาของ

/มติคณะรัฐมนตรี...

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ เป็นกรณีเห็นชอบในหลักการมาตรการและแนวทางเพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรดั้งเดิมที่อยู่อาศัยทำกินอยู่ก่อนประกาศเขตป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายครั้งแรกไม่ให้ต้องได้รับความเดือดร้อน เนื่องจากประกาศเขตอุทยานแห่งชาติและให้ได้รับการตรวจพิสูจน์รับรองสิทธิในที่ดินนั้นต่อไป แต่หากปรากฏว่ามีการโอนสิทธิซื้อขายหรือยินยอมให้ผู้อื่นครอบครองทำประโยชน์ในที่ดิน ไม่ว่าเวลาใดภายหลังประกาศให้เป็นอุทยานแห่งชาติ ย่อมขัดต่อเจตนารมณ์ของมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ ทั้งนี้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้กำหนดหลักเกณฑ์การตรวจพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินในเขตป่าอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ โดยมีหลักเกณฑ์สำคัญในการตรวจสอบพิสูจน์สิทธิ ข้อ ๑ (๑.๑) กำหนดให้ผู้ครอบครองที่ดินต้องทำประโยชน์อย่างต่อเนื่องมาโดยตลอดก่อนวันประกาศให้เป็นอุทยานแห่งชาติจนถึงปัจจุบัน หากปรากฏว่ามีการโอนสิทธิซื้อขายหรือยินยอมให้บุคคลอื่นเข้าทำประโยชน์ คณะกรรมการตรวจพิสูจน์สิทธิจะไม่รับพิจารณา นอกจากนี้ ตามรายงานการประชุมเกี่ยวกับการป้องกันและการลักลอบทำลายทรัพยากรป่าไม้ประจำจังหวัดนครราชสีมา เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ได้กำหนดมาตรการแนวทางปฏิบัติต่อเนื่องจากมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ ว่า ระหว่างที่ยังไม่มีพระราชกฤษฎีกาเพิกถอนสภาพอุทยานแห่งชาติทับลานให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควบคุม ตรวจสอบอย่างต่อเนื่องและเข้มงวดกวดขัน หากมีการบุกรุกเพิ่มเติมหรือราษฎรที่ผ่านการสำรวจสิทธิไว้แล้วได้ขายพื้นที่ครอบครองให้แก่บุคคลอื่น ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยเฉียบขาดและยกเลิกสิทธิที่จะได้รับการจัดสรรพื้นที่ดังกล่าว และตามหนังสือสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ (ปราจีนบุรี) ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๙๑๑.๐๕/๗๘๖ ลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๙ เรื่อง ทหารหรือแนวทางปฏิบัติการปลูกสร้างรีสอร์ตบ้านพักตากอากาศในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน กำหนดกรณีที่ดินที่ใช้ปลูกสิ่งก่อสร้างมีหลักฐานว่าได้มีการเปลี่ยนมือให้ดำเนินการจับกุมทันที ส่วนในคดีอาญา แม้พนักงานอัยการจังหวัดกบินทร์บุรีจะมีคำสั่งไม่ฟ้องคดีแล้วก็ตาม แต่ก็ยังเป็นเพียงคำสั่งไม่ฟ้องคดีเนื่องจากเห็นว่าขาดเจตนาในการกระทำความผิดทางอาญา การมีสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดเกิดขึ้นในเขตอุทยานแห่งชาติ โดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ผู้ฟ้องคดียอมเป็นผู้ครอบครองสิ่งปลูกสร้างที่เกิดขึ้นโดยฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติของกฎหมาย และผลคดีแพ่ง ศาลจังหวัดกบินทร์บุรีได้มีคำพิพากษาถึงที่สุด เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ตามคดีหมายเลขแดง

/ที่ ๓๓๐/๒๕๕๒...

ที่ ๓๓๐/๒๕๕๒ ให้ผู้ฟ้องคดีชำระเงิน จำนวน ๗๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ให้ผู้ฟ้องคดีรวมทั้งบริวารออกจากที่เกิดเหตุ ตามหนังสือสำนักงานอัยการ จังหวัดกบินทร์บุรี ที่ อส ๐๐๓๗ (กบินทร์บุรี)/๗๗๒ ลงวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๕ ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ จึงมีอำนาจออกคำสั่งดังกล่าว และไม่เป็นการเลือกปฏิบัติ และใช้มาตรการทางปกครองตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ เมื่อข้อเท็จจริงฟังเป็นที่ยุติว่า บริเวณที่ผู้ฟ้องคดีปลูกสร้างบ้านอยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติทับลาน นั้น มีสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิมในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีอำนาจดำเนินการสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทำลาย รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิมออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติหรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิมแล้วแต่กรณีได้

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้การว่า พื้นที่บริเวณที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองเป็นพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติทับลานอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ การกระทำของผู้ฟ้องคดีในการซื้อที่ดินมาจากนางมาลัย เรืองผล เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย กล่าวคือ ที่ดินดังกล่าวยังคงมีสถานะเป็นป่าตามกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้และให้ถือเป็นสิทธิเฉพาะตัวของผู้ที่ครอบครองทำกินอยู่เดิมเท่านั้น สิทธิดังกล่าวจะโอนแก่กันได้ เมื่อนางมาลัยได้ขายที่ดินที่ครอบครองไป ถือว่าเป็นการสละสิทธิครอบครอง สิทธิของนางมาลัยจึงยุติลง เมื่อผู้ฟ้องคดีได้เข้าครอบครองทำกินต่อจากนางมาลัยภายหลังการประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติทับลาน ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิในที่ดิน ที่ดินตามผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่สงวนหวงห้ามไว้เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอันเป็นประโยชน์ร่วมกันของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๐๔ ถือเป็นทรัพย์สินนอกพาณิชย์ที่มีอาจจำหน่ายโอนให้แก่กันได้ตามมาตรา ๑๔๓ ประกอบมาตรา ๑๓๐๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เว้นแต่อาศัยอำนาจแห่งกฎหมายเฉพาะหรือพระราชกฤษฎีกา ดังนั้น เมื่อนางมาลัยได้ขายที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินและเป็นทรัพย์สินนอกพาณิชย์ให้กับผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำที่มีวัตถุประสงค์ต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมาย จึงเป็นโมฆะตามมาตรา ๑๕๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิในที่ดินดังกล่าวตามหลักกฎหมายที่ว่าผู้รับโอนย่อมไม่มีสิทธิดีกว่าผู้โอน การซื้อขายที่ดินที่ถูกต้องตามกฎหมายต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียน

/กับพนักงาน...

กับพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ท้องที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่ ฉะนั้น การไปโอนที่ดินที่องค์การบริหารส่วนตำบล จึงไม่ใช่เป็นการโอนที่ดินตามกฎหมาย ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีซื้อมาเป็นที่ดินที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน ซึ่งบุคคลใดๆ ไม่มีอำนาจนำที่ดินบริเวณดังกล่าวไปขายให้แก่บุคคลใดๆ ได้ การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติทับลานในช่วงที่ผ่านมา ได้ดำเนินการจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้มายังต่อเนื่อง ส่วนเจตนารมณ์ของมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองราษฎรที่ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินต่อเนื่องมาก่อนประกาศให้เป็นอุทยานแห่งชาติไม่ให้อำนาจได้รับความเดือดร้อน เนื่องจากการประกาศเขตอุทยานแห่งชาติ และการให้ได้รับการตรวจพิสูจน์สิทธิและรับรองสิทธิในที่ดินนั้น หากปรากฏว่ามีการโอนสิทธิซื้อขายหรือยินยอมให้ผู้อื่นครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินไม่ว่าเวลาใดๆ ภายหลังวันประกาศให้เป็นอุทยานแห่งชาติ ย่อมถือว่าขัดต่อเจตนารมณ์ของมติดังกล่าว กรณีของผู้ฟ้องคดีได้ครอบครองที่ดินโดยซื้อมาจากนางมาลัย จึงเป็นการขัดต่อมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ อีกทั้ง กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้กำหนดหลักเกณฑ์การพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินในเขตป่าอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ ว่า ผู้ครอบครองที่ดินต้องทำประโยชน์อย่างต่อเนื่องมาโดยตลอดก่อนวันประกาศให้เป็นอุทยานแห่งชาติจนถึงปัจจุบัน หากปรากฏว่ามีการโอนสิทธิซื้อขายหรือยินยอมให้บุคคลอื่นเข้าทำประโยชน์ คณะกรรมการตรวจพิสูจน์สิทธิจะไม่รับพิจารณา เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ซื้อที่ดินมาจากนางมาลัย การกระทำความผิดดังกล่าวจึงเป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักเกณฑ์ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ที่ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มีวัตถุประสงค์คุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ เช่น พันธุ์ไม้และของป่า สัตว์ป่า ตลอดจนทิวทัศน์ ป่าและภูเขาให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิม มิให้ถูกทำลายหรือเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น การกระทำของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และขัดต่อเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ เนื่องจากการปลูกสร้างสิ่งถาวรดังกล่าวไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดๆ ก็ตาม ย่อมเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายอันเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติเดิม ให้ถูกเปลี่ยนแปลงไปหรือถูกทำลายลงไป พื้นที่อุทยานแห่งชาติทับลานที่มีการเข้าไปกระทำการใดๆ โดยมีได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจย่อมเป็นความผิดตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติ

/อุทยานแห่งชาติ...

อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ การพิจารณาของหัวหน้าอุทยานแห่งชาติทับลานในการแจ้งผลให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอภักดีบุรีนั้น น่าจะเป็นการพิจารณาที่คลาดเคลื่อนไปจากข้อกฎหมายโดยการปล่อยให้มีการนำเสาไฟฟ้าเข้าไปดำเนินการในพื้นที่ดังกล่าว เนื่องจากสภาพของพื้นที่ยังคงสถานะเป็นอุทยานแห่งชาติตามกฎหมาย โดยการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอภักดีบุรียังมิได้รับอนุญาตจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช การกระทำดังกล่าว จึงเป็นการกระทำโดยปราศจากอำนาจตามที่กฎหมายให้ไว้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ว่าเป็นการเฉพาะ หากเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งได้กำหนดขั้นตอนตามแผนภาพแสดงการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๒๒ แล้ว หากผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของสิ่งปลูกสร้างยังมิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งทางปกครองดังกล่าว พนักงานเจ้าหน้าที่ก็จะได้อำนาจหรือถอนสิ่งปลูกสร้างของผู้ฟ้องคดีเสียเองเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายต่อไป ดังนั้น การปฏิบัติงานของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงเป็นการใช้อำนาจตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้กับผู้กระทำความผิดกฎหมายเพื่อคุ้มครองดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติมิให้ถูกเปลี่ยนแปลงไปหรือถูกทำลายลง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีความจำเป็นที่จะต้องเข้าคุ้มครองดูแล รักษาพื้นที่ป่าดังกล่าวไว้ เพื่อมิให้ผู้ฟ้องคดีหรือผู้หนึ่งผู้ใดเข้าไปกระทำการใดๆ ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติทับลานอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินให้เปลี่ยนแปลงไปหรือถูกทำลายพื้นที่ไปจากธรรมชาติเดิม

ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งตามหนังสือ ที่ ทส ๐๙๑๑.๖๐๑/๑๔๖๕ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ให้ผู้ฟ้องคดีทำลายหรือถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากเดิมออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติทับลานหรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี ให้เสร็จภายในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ และคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๙๑๑.๑๐/๕๐๗๔ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๔ เป็นคำสั่งและคำวินิจฉัยที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๒๔ ได้มีการประกาศใช้บังคับพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าวังน้ำเขียว และป่าครบุรี ในท้องที่ตำบลสะแกราช ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอปักธงชัย ตำบลครบุรี ตำบลจระเข้มหิน

/ตำบลโคกกระชาย...

ตำบลโคกกระชาย อำเภอบรบือ และตำบลสระตะเคียน ตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา และป่าแก่งดินสอ ป่าแก่งใหญ่ และป่าเขาสะโตน ในท้องที่ตำบลบุพราหมณ์ ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอนาคู จังหวัดปราจีนบุรี ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๔ โดยได้ทำการปิดประกาศผลการบังคับใช้พระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ไว้ ณ ที่ทำการกำหนดเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๒๕ และปิดประกาศไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอนาคูเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๒๕ เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบถึงการประกาศกำหนดเป็นอุทยานแห่งชาติ ที่ดินในท้องที่ตำบลบุพราหมณ์ จึงมีลักษณะเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน จะโอนแก่กันมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจแห่งบทกฎหมายเฉพาะหรือพระราชกฤษฎีกา อีกทั้ง จะยกอายุความมาต่อสู้กับแผ่นดินมิได้ ทั้งนี้ เป็นไปตามมาตรา ๑๓๐๔ และมาตรา ๑๓๐๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ด้วยเหตุนี้ การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งมีบ้านพักอาศัยอยู่กรุงเทพมหานครได้เข้ามาซื้อที่ดินซึ่งอยู่ที่หมู่ที่ ๔ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาคู จังหวัดปราจีนบุรี เนื้อที่จำนวน ๔๘ ไร่ จากนางมาลัย เรืองผล เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ด้วยการทำสัญญาซื้อขายกันเอง และส่งมอบสิทธิการครอบครองพร้อมหลักฐานการเสียภาษีบำรุงท้องที่ (ภ.บ.ท. ๕) เท่านั้น กรณีจึงเห็นได้ว่า เมื่อนางมาลัยได้เจตนาสละสิทธิครอบครองที่ดินดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี สิทธิของนางมาลัยจึงยุติลงและมีผู้ผู้มิตกรรมสิทธิ์ในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมายอีก การที่ผู้ฟ้องคดีได้ซื้อที่ดินดังกล่าวภายหลังจากการประกาศเป็นเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิในที่ดิน ถึงแม้จะมีหลักฐานใบเสียภาษีบำรุงท้องที่ (ภ.บ.ท. ๕) ก็ตาม แต่ก็มีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน นางมาลัยผู้ครอบครองเดิมจึงไม่อาจได้รับประโยชน์ให้ดำเนินการใดในพื้นที่ดังกล่าวตามความในมาตรา ๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ดังนั้น จึงไม่ทำให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งได้รับโอนสิทธิมาภายหลังมีสิทธิดีกว่านางมาลัย ทั้งนี้ ตามหลักกฎหมายทั่วไปที่ว่า ผู้รับโอนย่อมไม่มีสิทธิดีกว่าผู้โอน ส่วนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ ได้มีมติเห็นชอบในหลักการกำหนดมาตรการและแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับที่ดินทำกินของราษฎรในพื้นที่ป่าไม้นั้น มีหลักเกณฑ์ว่าผู้ครอบครองที่ดินต้องเข้าทำประโยชน์อย่างต่อเนื่องมาโดยตลอดจนถึงปัจจุบัน หากมีการโอนสิทธิซื้อขายหรือยินยอมให้ผู้อื่นครอบครองทำประโยชน์ จะไม่ได้รับการพิจารณารับรองสิทธิในการครอบครองที่ดินนั้น และต้องมีหลักฐานแสดงการถือครองเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน และการขึ้นทะเบียนว่าได้อยู่อาศัยทำกินในที่ดินนั้นก่อนการประกาศ

/เป็นเขตป่า...

เป็นเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ดังนั้น กรณีจึงเห็นได้ว่า ผู้ฟ้องคดีมิใช่ผู้ได้รับประโยชน์จากมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว เนื่องจากผู้ครอบครองเดิมมิใช่ผู้มีสิทธิในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมายตามที่ได้อ้างมาแล้วข้างต้น สำหรับกรณีที่พนักงานสอบสวนได้ทำสำนวนคดีอาญาส่งพนักงานอัยการจังหวัดकर्ิบรี แต่เมื่อพนักงานอัยการจังหวัดकर्ิบรีได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีขาดเจตนากระทำความผิดในทางอาญาจึงมีคำสั่งไม่ฟ้องคดีนั้น เป็นการใช้อำนาจดุลพินิจในทางอาญาของพนักงานอัยการเกี่ยวกับการสั่งคดี เมื่อปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้ก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างขึ้นบนที่ดินบริเวณพิพาทนับแต่วันเข้ามาอยู่อาศัยเรื่อยมาจนกระทั่งถูกจับกุมเมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๔๙ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมลงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๔๗ อาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ สั่งให้ผู้ฟ้องคดีทำลายหรือถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากเดิมออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติทับลาน หรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณีตามหนังสือ ที่ ทส ๐๙๑๑.๖๐๑/๑๔๖๕ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ กรณีจึงเป็นการใช้อำนาจออกคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น เมื่อคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชอบด้วยกฎหมาย คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า บริเวณที่ดินพิพาทมีการติดตั้งระบบไฟฟ้าแล้วนั้น เห็นว่า การจัดให้มีระบบสาธารณูปโภคมิใช่เป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมาย และการกำหนดเลขหมายประจำบ้านก็เป็นเพียงการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ เพื่อวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการปกครองและความมั่นคงของรัฐเท่านั้น มิใช่เป็นหลักฐานแสดงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินของผู้ฟ้องคดี การที่ผู้ฟ้องคดีอ้างการรับรองของกำนันและผู้ใหญ่บ้านดังกล่าวแสดงให้เห็นได้ว่า ผู้ฟ้องคดีรู้อยู่แล้วในขณะที่ซื้อที่ดินเมื่อ ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ว่า ที่ดินอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน อีกทั้งผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ดำเนินคดีทั้งทางแพ่งและทางอาญากับผู้บุกรุกอุทยานแห่งชาติทับลานเป็นจำนวนหลายรายโดยต่อเนื่อง จึงไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมกับผู้ฟ้องคดี ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีจึงฟังไม่ขึ้น

ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง

ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ผู้ฟ้องคดีซื้อที่ดินพิพาทมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ด้วยความสุจริต โดยทำการซื้อขายผ่านเจ้าหน้าที่ของรัฐในสถานที่ราชการ และได้รับหนังสือ

/เสีภาชี...

เสียภาษีบำรุงท้องที่ (ภ.บ.ท. ๕) ซึ่งเป็นเอกสารราชการให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ครอบครองสิทธิในที่ดินโดยถูกต้อง ผู้ฟ้องคดีมิได้บุกรุกทำลายป่าแต่ได้ทำให้พื้นที่ที่ครอบครองมีต้นไม้ยืนต้นเพิ่มมากขึ้น มีความอุดมสมบูรณ์มากกว่าสภาพเดิมก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะเข้ามาอยู่อาศัยเนื่องจากเดิมเป็นไร่ปลูกข้าวโพดเต็มพื้นที่ ไม่มีสภาพป่าหลงเหลืออยู่เลย สำหรับบ้านพักที่อยู่อาศัยก็มีใช้บ้านพักตากอากาศแต่เป็นบ้านพักที่พออยู่อาศัยมีขนาด ๘ x ๘ เมตร เป็นบ้านไม้สำเร็จรูป ชั้นเดียว ๑ ห้องนอน ๑ ห้องน้ำ ส่วนอีก ๑ หลัง ก็มีลักษณะเป็นบ้านที่อยู่อาศัยของคนงานและเก็บวัสดุอุปกรณ์เกษตร นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีได้ครอบครองที่ดินพิพาทตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ อย่างเปิดเผย การก่อสร้างที่พักอาศัยได้ดำเนินการมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ อย่างต่อเนื่องเปิดเผยไม่เคยมีเจ้าหน้าที่จากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช มาแจ้งบอกกล่าวแต่อย่างใด และอัยการจังหวัดกบินทร์บุรีมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีที่เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติทับลานจับกุมผู้ฟ้องคดี โดยผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรีได้เห็นชอบตามคำสั่งไม่ฟ้อง อีกทั้ง การทำให้พื้นที่พิพาทกลับคืนสู่สภาพเดิมนั้นไม่สมควรเนื่องจากสภาพเดิมพื้นที่พิพาทไม่มีต้นไม้หวงห้ามขึ้นอยู่และผู้ชายซึ่งเป็นเจ้าของเดิมได้ปลูกข้าวโพดเต็มพื้นที่ ไม่มีสภาพป่า และนอกจากนี้สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ (ปราจีนบุรี) ได้ดำเนินการสำรวจการถือครองที่ดินในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน ก็ระบุไว้ว่า ผู้ฟ้องคดีและภรรยาที่มีที่ดินถือครองเนื้อที่ ๕๓ ไร่เศษ โดยมีได้มีการว่ากล่าวแต่อย่างใด อีกทั้งตามหนังสือ ที่ ทส ๐๙๑๑.๖๐๑/๒๑๘๒ ลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๒ ของอุทยานแห่งชาติทับลานได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงบริเวณพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่มีการผ่อนผันให้ราษฎรทำประโยชน์ในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย โดยมีราษฎรอยู่อาศัยทำประโยชน์จริง ซึ่งไม่เกิดผลกระทบต่อสัตว์ป่าและป่าไม้ เนื่องจากบริเวณดังกล่าวไม่มีสัตว์ป่าอยู่อาศัย ประกอบกับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอกบินทร์บุรีได้ดำเนินการขยายเขตเกี่ยวกับระบบจำหน่ายไฟฟ้าเพื่อบริการประชาชนในการดำรงชีพด้านเกษตรกรรมในท้องที่จึงมีความขัดแย้งกับคำสั่งให้รื้อถอนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

ขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แก้อุทธรณ์ว่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชได้ให้ช่างรังวัดทำการรังวัดตรวจสอบที่ดินพิพาทที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์ และนำค่าพิกัดตรวจสอบกับแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตอุทยานแห่งชาติทับลานและแผนที่ท้ายกฎกระทรวงฉบับที่ ๘๙๕ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติ

/ป่าสงวน...

ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ปรากฏว่า ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองอยู่ในเขตป่าสงวน
 แห่งชาติตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๘๘๕ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติ
 ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ในวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๒๓ และได้ประกาศในราชกิจจา
 นุเบกษาเมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๓ และอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติตามพระราช
 กฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าวังน้ำเขียว และป่าครบุรี ในท้องที่ตำบลสระแกราช ตำบล
 วังน้ำเขียว อำเภอปักธงชัย ตำบลครบุรี ตำบลจระเข้หิน ตำบลโคกกระชาย อำเภอครบุรี
 และตำบลสระตะเคียน ตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา และป่าแก่ง
 ดินสอ ป่าแก่งใหญ่ และป่าเขาสะโตน ในท้องที่ตำบลบุพราหมณ์ ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอนาดี
 จังหวัดปราจีนบุรี ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๔ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๔
 ธันวาคม ๒๕๒๔ เป็นต้นไป โดยป่าไม้หรือที่ดินรกร้างว่างเปล่า หรือที่ดินในเขตป่าสงวน
 แห่งชาติหรือที่ดินในเขตอุทยานแห่งชาติ เป็นทรัพย์สินส่วนรวมเพื่อประโยชน์ร่วมกัน
 ของประชาชน จึงถือเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินจะโอนแก่กันได้ตามมาตรา ๑๓๐๕
 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อผู้ฟ้องคดีเข้าครอบครองที่ดินพิพาทอันเป็น
 สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจได้กรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดิน
 ดังกล่าวโดยชอบด้วยกฎหมาย อีกทั้งผู้ฟ้องคดีเข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว
 ต่อเนื่องจากผู้ครอบครองเดิมที่ยังไม่มีการกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย
 มาตั้งแต่แรก ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจอ้างสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทโดยชอบด้วยกฎหมาย
 ได้เช่นกัน และผู้ฟ้องคดีไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะให้ชะลอการผลักดันราษฎรออกจากพื้นที่
 ดังกล่าว ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีเข้าครอบครองทำประโยชน์ที่ดินในเขตอุทยานแห่งชาติ
 ทับลานโดยไม่อาจอ้างสิทธิตามกฎหมาย ทั้งปรากฏว่าหลังจากเข้าครอบครองทำประโยชน์แล้ว
 ผู้ฟ้องคดีได้ทำการปลูกสร้างบ้านพักอาศัยบนที่ดินดังกล่าว จึงถือเป็นเหตุให้มีสิ่งปลูกสร้าง
 ขึ้นใหม่หรือทำให้อุทยานแห่งชาติผิดไปจากสภาพเดิม อันเป็นการกระทำให้เป็นการฝ่าฝืน
 ข้อบทบัญญัติมาตรา ๑๖ (๑) แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ผู้ถูกฟ้องคดี
 ที่ ๑ ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามหนังสือกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า
 และพันธุ์พืช ส่วนที่ ๓๐๕.๒/๗๙๓๐ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๗ และตามคำสั่ง
 กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ที่ ๑๓๙/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ จึงมี
 อำนาจออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากเดิม
 ออกไปจากอุทยานแห่งชาติทับลานได้ตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว และโดยที่

/คำสั่งของ...

คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดี จึงถือเป็นคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งตาม มาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดมาตรการการบังคับเพื่อให้ คำสั่งทางปกครองบรรลุผลไว้ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งตามหนังสือ ที่ ทส ๐๙๑๑.๖๐๑/๑๔๖๕ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ให้ผู้ฟ้องคดีทำลายหรือรื้อถอน สิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งอื่นใด ที่ผิดไปจากเดิมออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติทับลาน หรือทำให้ พื้นที่แห่งนี้กลับคืนสู่สภาพเดิมให้แล้วเสร็จ ภายในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ หากฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว โดยปราศจากเหตุอันสมควร พนักงานเจ้าหน้าที่จะดำเนินการ ดังกล่าวเอง โดยผู้ฟ้องคดีจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เสียไปทั้งหมด จึงเป็นคำสั่งที่ชอบ ด้วยกฎหมาย และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีโดยอาศัย ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเดียวกันแล้ว มีความเห็นยืนตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ การวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าว จึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน ที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ผู้ฟ้องคดี ซื้อที่ดินพิพาทโดยผ่านเจ้าหน้าที่ของรัฐและมีใบเสียภาษีบำรุงท้องที่ (ภ.บ.ท. ๕) ถูกต้อง นั้น อุทยานแห่งชาติทับลานได้ทำการตรวจสอบโดยละเอียดแล้ว ปรากฏว่า ที่ดินแปลงพิพาท ของผู้ฟ้องคดี ตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติและตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวไม่มีการออกเอกสารสิทธิใดๆ รวมทั้งไม่มีการรังวัดจัดสรรแปลงที่ดินทำกิน ให้ราษฎรเป็นรายแปลงและมอบใบแสดงสิทธิทำกิน (ส.ป.ก. ๔ - ๐๑) แต่อย่างไรก็ดี อีกทั้ง หลักฐานใบเสียภาษีบำรุงท้องที่ (ภ.บ.ท. ๕) ไม่ใช่หนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ พื้นที่พิพาท จึงมีฐานะเป็นที่ดินที่ประชาชน ใช้ประโยชน์ร่วมกันเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่มีอำนาจสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทำลายและ รื้อถอนบ้านและให้ผู้ฟ้องคดีพร้อมบริวารออกจากอุทยานแห่งชาติทับลาน เนื่องจาก พนักงานอัยการจังหวัดกบินทร์บุรีได้มีคำสั่งถึงที่สุดแล้วว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้กระทำความผิด ตามข้อกล่าวหา นั้น เห็นว่า การที่พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี เนื่องจากเชื่อว่า ผู้ฟ้องคดีขาดเจตนาที่จะบุกรุกทำผิดกฎหมาย แต่ไม่ได้ทำให้การครอบครองที่ดินพิพาท และการปลูกสร้างบ้านในเขตป่าสงวนและในเขตอุทยานแห่งชาติของผู้ฟ้องคดีชอบด้วย กฎหมายไปด้วย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนทำลายสิ่งปลูกสร้าง

/ออกไป...

ออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติทับลานได้ตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ทั้งนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ขอลือเอาคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นเป็นส่วนหนึ่งของคำแก้อุทธรณ์ด้วย

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แก้อุทธรณ์ว่า หลักฐานใบเสียภาษีบำรุงท้องที่ (ภ.บ.ท. ๕) ไม่ใช่เอกสารที่ออกให้เพื่อแสดงว่าผู้ฟ้องคดีได้กรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินพิพาท และเมื่อที่ดินพิพาทที่ผู้ฟ้องคดีกับนางมาลัย เรืองผล ทำการซื้อขายกันเป็นพื้นที่อุทยานแห่งชาติทับลานซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ไม่อาจจำหน่าย จ่ายโอนให้แก่กันได้ การกระทำของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการต้องห้ามตามกฎหมายอย่างชัดแจ้ง ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้บุกรุกทำลายป่าหรือสร้างบ้านพักตากอากาศ แต่ผู้ฟ้องคดีได้ทำให้พื้นที่บริเวณที่ครอบครองมีความอุดมสมบูรณ์ เนื่องจากเดิมที่พิพาทเป็นเพียงไร่ข้าวโพด ไม่ได้มีสภาพเป็นป่า นั้น พื้นที่ป่าไม่จำเป็นต้องมีต้นไม้ขึ้นอยู่เสมอไป เมื่อยังมีได้มีการยกเลิกเพิกถอนสภาพความเป็นป่า ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครอง จึงยังคงมีสถานะเป็นป่าตามกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้และเป็นพื้นที่ที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ การเข้าไปกระทำการใดๆ ในพื้นที่อันเป็นอุทยานแห่งชาติ ไม่ว่าสิ่งปลูกสร้างที่สร้างขึ้นจะเป็นบ้านพักตากอากาศหรือไม่ก็ตาม หรือการที่ผู้ฟ้องคดีได้ทำการก่อสร้างสิ่งถาวร ทำที่พักคนงาน และปลูกพืชผลเกษตรหรือไม้ยืนต้นลงบนพื้นที่อุทยานแห่งชาติทับลาน ถือเป็นการกระทำให้พื้นที่อุทยานเปลี่ยนแปลงหรือถูกทำลายลงจากสภาพเดิมตามธรรมชาติ ย่อมเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ทั้งสิ้น ที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า ผู้ฟ้องคดีครอบครองที่พิพาทมาอย่างเปิดเผยตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ อีกทั้งเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติทับลานได้จับกุมผู้ฟ้องคดี แต่พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องและผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรีได้เห็นชอบตามคำสั่งไม่ฟ้อง นั้น การมีคำสั่งไม่ฟ้องคดีของพนักงานอัยการเป็นผลในทางคดีอาญา แต่ไม่ได้หมายความว่าผู้ฟ้องคดีจะได้กรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินพิพาทหรือการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างถาวรลงบนพื้นที่ดังกล่าวจะชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ เป็นมาตรการทางปกครองที่ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่รื้อถอนทำลายสิ่งปลูกสร้างที่ก่อสร้างขึ้นในอุทยานแห่งชาติทับลานโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการที่หัวหน้าอุทยานแห่งชาติทับลานมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างถาวรออกไปให้พ้นพื้นที่อันเป็น

/อุทยาน...

อุทยานแห่งชาติเพื่อให้สภาพพื้นที่กลับสู่สภาพเดิมตามธรรมชาติ เช่น เป็นแหล่งพันธุ์ไม้และของป่า ตลอดจนทิวทัศน์ที่สวยงามตามธรรมชาติ มิได้หมายถึงมีเจตนาให้ผู้ฟ้องคดีทำให้เป็นไร่ข้าวโพดหรือเป็นพื้นที่เกษตรกรรมตามสภาพพื้นที่ก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะซื้อที่ดินพิพาทตามที่ผู้ฟ้องคดีเข้าใจ สำหรับที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ (ปราจีนบุรี) ได้เดินสำรวจการถือครองที่ดินในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน ได้ระบุว่าที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีและภรรยาถือครองเนื้อที่ ๕๓ ไร่ โดยมีได้มีการว่ากล่าวแต่อย่างใด นั้น การสำรวจสิทธิถือครองที่ดินในเขตอุทยานแห่งชาติทับลานเป็นการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเพื่อนำไปบริหารจัดการเกี่ยวกับที่ดินและป่าไม้

ขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ผู้ฟ้องคดีชี้แจงข้อเท็จจริงโดยมีสาระสำคัญเช่นเดียวกับคำฟ้องและคำอุทธรณ์

ศาลปกครองสูงสุดออกนั่งพิจารณาคดี โดยได้รับฟังสรุปข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวน และคำชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดี

ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณาเอกสารทั้งหมดในสำนวนคดี กฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๒๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ออกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘๙๕ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ กำหนดให้ ป่าแก่งดินสอ ป่าแก่งใหญ่ และป่าเขาสะโตน ในท้องที่ตำบลบุพราหมณ์ ตำบลทุ่งโพธิ์ ตำบลแก่งดินสอ กิ่งอำเภอนาดี อำเภอกบินทร์บุรี ตำบลบ้านนา อำเภอกบินทร์บุรี ตำบลบ้านแก่ง ตำบลโคกปีบ้อง ตำบลท่าแยก อำเภอสระแก้ว และตำบลหนองน้ำใส ตำบลช่องกุ่ม อำเภอวัฒนานคร จังหวัดปราจีนบุรี ภายในเขตแผนที่ท้ายกฎกระทรวงนี้ เป็นป่าสงวนแห่งชาติ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๓ ต่อมา ได้มีการออกพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าวังน้ำเขียว และป่าครบุรี ในท้องที่ตำบลสระแกราช ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอปักธงชัย ตำบลครบุรี ตำบลจระเข้หิน ตำบลโคกกระชาย อำเภอครบุรี และตำบลสระตะเคียน ตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา และป่าแก่งดินสอ ป่าแก่งใหญ่ และป่าเขาสะโตน ในท้องที่ตำบลบุพราหมณ์ ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๔ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๒๔ เป็นต้นไป

/โดยพนักงาน...

โดยพนักงานเจ้าหน้าที่และกำนันตำบลบุพราหมณ์ได้ปิดประกาศสำเนาพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอนาดี เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๒๕ และปิดประกาศ ไว้ ณ ที่ทำการกำนัน เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๒๕ ตามลำดับ เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบถึงการประกาศกำหนดพื้นที่เป็นอุทยานแห่งชาติข้างต้น ผู้ฟ้องคดีได้เข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินซึ่งตั้งอยู่ หมู่ที่ ๔ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เนื้อที่ประมาณ ๔๘ ไร่ โดยร่วมกับภรรยาซึ่งไม่ได้จดทะเบียนสมรส โดยที่ดินดังกล่าวซื้อมาจากนางมาลัย เรืองผล เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งนางมาลัยได้ส่งมอบที่ดินพร้อมหลักฐานการเสียภาษีบำรุงท้องที่ ภ.บ.ท. ๕ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี ในการซื้อขายที่ดินดังกล่าวผู้ฟ้องคดีและนางมาลัยได้ทำสัญญาซื้อขายกันที่องค์การบริหารส่วนตำบลบุพราหมณ์ หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้ปลูกสร้างบ้านพักบนที่ดินดังกล่าว จำนวน ๓ หลัง ได้รับทะเบียนบ้านพร้อมทั้งได้มีการขอใช้ไฟฟ้าแล้วจำนวน ๒ หลัง ได้แก่ ทะเบียนบ้านเลขที่ ๓๔๘ หมู่ที่ ๔ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งมีชื่อนางสาวละเอียด น้อยสุวรรณ ภรรยาผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าบ้าน และทะเบียนบ้านเลขที่ ๓๕๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งมีชื่อนางลำออย น้อยสุวรรณ มารดาของภรรยาผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าบ้าน และอีกจำนวน ๑ หลังที่อยู่ระหว่างการก่อสร้าง ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๔๙ เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติทับลานได้เข้าจับกุมผู้ฟ้องคดีส่งพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรอำเภอนาดี กล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่พนักงานอัยการจังหวัดบึงพระบุรีมีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดีเนื่องจากขาดเจตนาในการกระทำความผิด โดยเห็นว่า บริเวณที่เกิดเหตุอยู่ในเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายและตามมติคณะรัฐมนตรีซึ่งต้องมีการแก้ไขปัญหากับราษฎรโดยมีเงื่อนไขและการดำเนินการตามมติคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ครั้งที่ ๓/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ นอกจากนี้ ในคดีแพ่งศาลจังหวัดบึงพระบุรีมีคำพิพากษาคดีหมายเลขดำที่ ๓๐๗/๒๕๕๒ หมายเลขแดงที่ ๓๓๐/๒๕๕๒ ระหว่างกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โจทก์กับผู้ฟ้องคดี จำเลย ศาลพิจารณาเห็นว่า บริเวณเนื้อที่ป่าที่ผู้ฟ้องคดีทำลายไปจำนวน ๒ ไร่ ๒ งาน ๑๘ ตารางวา ผู้ฟ้องคดีได้ปลูกสร้างบ้านพักตากอากาศ ๓ หลัง ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ถึงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๔๙ พินาศให้ผู้ฟ้องคดีจ่ายเงิน ๗๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๔๙ และให้ผู้ฟ้องคดีรวมทั้งบริวารออกจากที่ดินบริเวณป่าหุบบ้าน ก.ม. ๘๐ บริเวณป่าแก่งดินสอ ป่าแก่งใหญ่ และป่าเขาสะโดน

/ในท้องที่...

ในท้องที่ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งตามหนังสือ ที่ ทส ๐๙๑๑.๖๐๑/๑๔๖๕ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิมออกไปให้พ้นจากอุทยานแห่งชาติทับลานหรือให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี ให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๔ อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณาแล้วมีหนังสือสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ (ปราจีนบุรี) ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๙๑๑.๑๐/๕๐๗๔ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๔ ยืนยันตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เนื่องจากสิ่งก่อสร้างทั้งสามรายการไม่ใช่บ้านพักตากอากาศ แต่เป็นที่พักอาศัยของผู้ฟ้องคดีรวมทั้งคนงานในการดำรงชีพเพื่อประกอบการเกษตรกรรม ไม่เคยให้เขาเพื่อหารายได้ ผู้ฟ้องคดีไม่เคยบุกรุกแผ้วถางป่า ไม่ล่าสัตว์ป่า ไม่ตัดไม้หวงห้ามและไม่ได้ทำลายทรัพยากรธรรมชาติในเขตอุทยานแห่งชาติ คำสั่งดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น ขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสือ ที่ ทส ๐๙๑๑.๖๐๑/๑๔๖๕ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ และเพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นพ้องด้วยจึงอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งตามหนังสือ ที่ ทส ๐๙๑๑.๖๐๑/๑๔๖๕ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ให้ผู้ฟ้องคดีทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิมออกไปให้พ้นจากอุทยานแห่งชาติทับลาน หรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิมแล้วแต่กรณี ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ (ปราจีนบุรี) ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๙๑๑.๑๐/๕๐๗๔ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๔ ยืนยันตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นั้น เป็นคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ในเบื้องต้นมีประเด็นต้องพิจารณาก่อนว่าที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลานหรือไม่ โดยที่พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๔ นิยามคำว่า ป่า หมายความว่า ที่ดินรวมตลอดถึงภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลที่ยังมิได้มีบุคคลใด

/ได้มาตาม...

ได้มาตามกฎหมาย และ ป่าสงวนแห่งชาติ หมายความว่า ป่าที่ได้กำหนดให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้ มาตรา ๖ วรรคสอง บัญญัติว่า เมื่อรัฐมนตรีเห็นสมควรกำหนดป่าอื่นใดเป็นป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อรักษาสภาพป่าไม้ ของป่าหรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น ให้กระทำได้โดยออกกฎกระทรวงซึ่งต้องมีแผนที่แสดงแนวเขตป่าที่กำหนดเป็นป่าสงวนแห่งชาตินั้นแนบท้ายกฎกระทรวงด้วย มาตรา ๘ บัญญัติว่า ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มีหลักเขตและป้าย หรือเครื่องหมายอื่นแสดงแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติไว้ตามสมควรเพื่อให้ประชาชนเห็นได้ว่าเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติ และมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า บุคคลใดอ้างว่ามีสิทธิ หรือได้ทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติโดยอยู่ก่อนวันที่กฎกระทรวงกำหนดป่าสงวนแห่งชาตินั้นใช้บังคับ ให้ยื่นคำร้องเป็นหนังสือต่อนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่กฎกระทรวงนั้นใช้บังคับ ถ้าไม่ยื่นคำร้องภายในกำหนดดังกล่าว ให้ถือว่าสละสิทธิหรือประโยชน์นั้น วรรคสาม บัญญัติว่า ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่กรณีสิทธิในที่ดินที่บุคคลมีอยู่ตามประมวลกฎหมายที่ดิน พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๔ นิยามคำว่า อุทยานแห่งชาติ หมายความว่า ที่ดินที่ได้กำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้ และมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า เมื่อรัฐบาลเห็นสมควรกำหนดที่ดินแห่งใดที่มีสภาพธรรมชาติเป็นที่น่าสนใจ ให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิมเพื่อสงวนไว้ให้เป็นประโยชน์แก่การศึกษาและรื่นรมย์ของประชาชน ก็ให้มีอำนาจกระทำได้โดยประกาศพระราชกฤษฎีกา และให้มีแผนที่แสดงแนวเขตแห่งบริเวณที่กำหนดนั้นแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาด้วย บริเวณที่กำหนดนี้เรียกว่า "อุทยานแห่งชาติ" วรรคสอง บัญญัติว่า ที่ดินที่จะกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาตินั้น ต้องเป็นที่ดินที่มีได้อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายของบุคคลใดซึ่งมิใช่ทบวงกรม เมือง คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๒๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ออกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘๙๕ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ กำหนดให้ ป่าแก่งดินสอ ป่าแก่งใหญ่ และป่าเขาสะโตน ในท้องที่ตำบลบุพพราหมณ์ ตำบลทุ่งโพธิ์ ตำบลแก่งดินสอ กิ่งอำเภอนาดี อำเภอกบินทร์บุรี ตำบลบ้านนา อำเภอกบินทร์บุรี ตำบลบ้านแก่ง ตำบลโคกปีบ้อง ตำบลท่าแยก อำเภอสระแก้ว และตำบลหนองน้ำใส ตำบลช่องกุ่ม อำเภอวัฒนานคร จังหวัดปราจีนบุรี ภายในเขตแผนที่ท้ายกฎกระทรวงนี้ เป็นป่าสงวนแห่งชาติ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑

/พฤตจิกายน ๒๕๒๓...

พศจิกายน ๒๕๒๓ ต่อมา ได้มีการออกพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าวังน้ำเขียว และป่าครบุรี ในท้องที่ตำบลสะแกราช ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอปักธงชัย ตำบลครบุรี ตำบลจระเข้มหิน ตำบลโคกกระชาย อำเภอครบุรี และตำบลสระตะเคียน ตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา และป่าแก่งดินสอ ป่าแก่งใหญ่ และป่าเขาสะโตน ในท้องที่ตำบลบุพราหมณ์ ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๔ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๒๔ เป็นต้นไป ซึ่งปรากฏว่าในการกำหนดเขตป่าสงวนแห่งชาติและเขตอุทยานแห่งชาติทับลานดังกล่าวได้มีแผนที่แสดงแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติและเขตอุทยานแห่งชาติไว้ท้ายกฎกระทรวงและพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ โดยพนักงานเจ้าหน้าที่และกำนันตำบลบุพราหมณ์ได้ปิดประกาศสำเนาพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอนาดีเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๒๕ และปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการกำนันเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๒๕ ตามลำดับ เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบถึงการประกาศกำหนดพื้นที่เป็นอุทยานแห่งชาติข้างต้น ผู้ฟ้องคดีได้เข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาท ซึ่งตั้งอยู่หมู่ที่ ๔ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เนื้อที่ประมาณ ๔๘ ไร่ โดยร่วมกับภรรยาที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรส โดยที่ดินดังกล่าวซื้อมาจาก นางมาลัย เรืองผล เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๐ แต่ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๔๙ เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติทับลานได้ร่วมกันตรวจสอบปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับป่าไม้รวมถึงพื้นที่ที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์ด้วยเครื่องมือวัดระบบ จี. พี. เอส. ได้ค่าพิกัด ๔๗ P ๐๘๐๖๘๔๒ E ๑๕๐๖๐๗๒ N ซึ่งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน เจ้าหน้าที่จึงแจ้งความจับกุมดำเนินคดีกับผู้ฟ้องคดี ต่อมา กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ให้ช่างรังวัดทำการตรวจสอบที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์ได้ค่าพิกัด E ๘๐๖๘๒๖ N ๑๕๘๖๑๐๖ และเมื่อนำค่าพิกัดที่ได้มาตรวจสอบกำหนดจุดในแผนที่ท้ายกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘๘๕ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน ปรากฏว่าที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติและเขตอุทยานแห่งชาติทับลานเช่นกัน

/กรณีมี...

กรณีมีปัญหาคือต้องพิจารณาต่อไปว่า ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้ซื้อที่ดินพิพาทมาจากนางมาลัย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยการทำสัญญาซื้อขายที่ดินที่องค์การบริหารส่วนตำบลบุพราหมณ์ และนางมาลัยได้ส่งมอบที่ดินพร้อมหลักฐานเกี่ยวกับการเสียภาษีบำรุงท้องที่ ภ.บ.ท. ๕ ซึ่งหลักฐานการเสียภาษีบำรุงท้องที่ ภ.บ.ท. ๕ เป็นเพียงเอกสารที่ออกตามพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๘ ที่สันนิษฐานในเบื้องต้นว่าบุคคลที่ครอบครองที่ดินได้ชำระภาษีบำรุงท้องที่ให้แก่ราชการแล้ว มิใช่หลักฐานแสดงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน เมื่อข้อเท็จจริงในสำนวนคดีไม่ปรากฏว่านางมาลัยครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทโดยมีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน กรณีจึงฟังไม่ได้ว่านางมาลัยครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินแปลงดังกล่าวโดยมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย และแม้ว่านางมาลัยจะได้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทก่อนวันที่กฎกระทรวง ฉบับที่ ๘๘๕ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ใช้บังคับ แต่เมื่อไม่ปรากฏว่า นางมาลัยได้ยื่นคำร้องเป็นหนังสือต่อนายอำเภอท้องที่อ้างว่าตนมีสิทธิหรือได้ทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติก่อนวันที่กฎกระทรวงฉบับดังกล่าวใช้บังคับ จึงถือว่านางมาลัยได้สละสิทธิครอบครองที่ดินพิพาท ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ การออกพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ที่ดินพิพาทเป็นเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน จึงชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ เมื่อผู้ฟ้องคดีซื้อที่ดินพิพาทต่อจากนางมาลัย ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินดังกล่าวโดยชอบด้วยกฎหมายด้วย กรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าที่ดินพิพาทอยู่ในเขตผืนอนุรักษ์ให้ราษฎรทำกินได้ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ นั้น เห็นว่ามติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ในการสงวนคุ้มครองป้องกันพื้นที่ป่าไม้ของชาติที่เหลืออยู่ไว้ให้ได้ จึงกำหนดมาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ป่าไม้ ดังนี้ ด้านการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ เนื่องจากเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย เช่น เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า และป่าอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรี (พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ ชั้นที่ ๒ และเขตอนุรักษ์ป่าชายเลน) ได้กำหนดขึ้นเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดิน น้ำ พันธุ์พืช และสัตว์ที่มีคุณค่าหายาก เพื่อป้องกันภัยธรรมชาติ

จึงยืนยัน...

จึงยืนยันนโยบายของรัฐที่จะไม่นำพื้นที่อนุรักษ์ป่าดังกล่าวไปดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และให้กรมป่าไม้สำรวจพื้นที่ที่มีการครอบครองให้ชัดเจนและขึ้นทะเบียนผู้ครอบครองเพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการจัดการเพื่ออนุรักษ์และการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยให้ตรวจสอบพิสูจน์การครอบครองที่ดินของราษฎร กรณีผลการตรวจสอบพิสูจน์พบว่าราษฎรอยู่อาศัยทำกินหลังวันประกาศสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ครั้งแรก ให้ดำเนินการเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ป่าอนุรักษ์ แล้วทำการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูสภาพแวดล้อม หากยังไม่สามารถเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ได้ทันที ให้ดำเนินการควบคุมขอบเขตพื้นที่มิให้ขยายเพิ่มเติมโดยเด็ดขาด ด้านการป้องกันพื้นที่ป่าไม้ และอื่นๆ ถ้ามีการกระทำการใดๆ อันเป็นการบุกรุกพื้นที่ป่าใหม่ และหรือขยายที่อยู่อาศัยทำกินเพิ่มเติมหรือเป็นการทำลายหรือกระทบกระเทือนต่อการรักษาป่าหรือสิ่งแวดล้อม ให้ดำเนินการตามกฎหมายโดยเฉียบขาด และเพื่อป้องกันมิให้มีการยึดถือครอบครองพื้นที่ ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่สั่งให้ผู้กระทำผิดออกจากพื้นที่ ทำลาย รื้อถอน และหรือดำเนินการอื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีเข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทโดยซื้อมาจากนางมัลย์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นเวลาภายหลังการกำหนดให้ที่ดินพิพาทเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติและเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘๙๕ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๓ และพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าวังน้ำเขียวและป่าครบุรี ในท้องที่ตำบลสะแกราช ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอปักธงชัย ตำบลครบุรี ตำบลจระเข้มหิน ตำบลโคกกระชาย อำเภอครบุรี และตำบลสระตะเคียน ตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา และป่าแก่งดินสอ ป่าแก่งใหญ่ และป่าเขาสะโตน ในท้องที่ตำบลบุพราหมณ์ ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอนาดิ จังหวัดปราจีนบุรี ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๔ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๒๔ เป็นต้นไป ตามลำดับ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ได้รับการผ่อนปรนให้อยู่อาศัยทำกินในที่ดินพิพาทได้ และที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอภินทร์บุรีได้ดำเนินการขยายเขตเกี่ยวกับระบบจำหน่ายไฟฟ้าเพื่อบริการประชาชนในการดำรงชีพด้านเกษตรกรรมในท้องที่ จึงมีความขัดแย้งกับคำสั่งให้รื้อถอนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นั้น เห็นว่า การจัดให้มีระบบสาธารณูปโภคของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอภินทร์บุรีมิใช่หลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครอง

/ในที่ดิน...

ในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าพนักงานอัยการจังหวัดปราจีนบุรีมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดี นั้น เห็นว่า พนักงานอัยการฯ มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดีโดยเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีได้ก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน โดยไม่มีเจตนากระทำความผิด มิใช่เนื่องมาจากที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างไม่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน และแม้ว่าการที่มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง ไม่มีผลทำให้ที่ดินคืนสภาพเป็นป่าก็ตาม แต่การที่ที่ดินจะมีสภาพเป็นป่าหรือไม่ ก็ไม่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงสถานะทางกฎหมายของพื้นที่ที่เป็นเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ (ปราจีนบุรี) ได้ดำเนินการสำรวจการถือครองที่ดินในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน และระบุว่าผู้ฟ้องคดีและภรรยาามีที่ดินถือครองเนื้อที่ ๕๓ ไร่เศษ โดยมีได้มีการว่ากล่าวแต่อย่างใด นั้น การดำเนินการสำรวจการถือครองที่ดินดังกล่าวเป็นเพียงการดำเนินการตรวจพิสูจน์สิทธิครอบครองที่ดินของราษฎรในพื้นที่ป่าอนุรักษ์เบื้องต้น เพื่อนำเสนอขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรีต่อไปเท่านั้น ยังไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีและภรรยาได้รับการผ่อนปรนให้อยู่อาศัยทำกินในที่ดินพิพาทแต่อย่างใด ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีจึงฟังไม่ขึ้นเช่นกัน

ประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปมีว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งตามหนังสือที่ ทส ๐๙๑๑.๖๐๑/๑๔๖๕ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ให้ผู้ฟ้องคดีทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิมออกไปให้พ้นจากอุทยานแห่งชาติทับลาน หรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ (ปราจีนบุรี) ด่วนที่สุดที่ ทส ๐๙๑๑.๑๐/๕๐๗๔ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๔ ยืนยันตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นั้น เป็นคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๔ (๕) นิยามคำว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ มาตรา ๑๖ (๑) บัญญัติว่า ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใดยึดถือหรือครอบครองที่ดิน รวมตลอดถึงกันสร้าง แผ้วถาง หรือเผาป่า มาตรา ๒๑ บัญญัติว่า ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้กระทำความผิดตาม มาตรา ๑๖ ออกจากเขตอุทยานแห่งชาติ หรืองดเว้นการกระทำใดๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ และมาตรา ๒๒ บัญญัติว่า ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ เป็นเหตุให้มีสิ่งปลูกสร้าง

ขึ้นใหม่หรือ...

ขึ้นใหม่หรือมีสิ่งอื่นใดในอุทยานแห่งชาติผิดไปจากสภาพเดิม ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำความผิดทำลายหรือรื้อถอนสิ่งนั้นๆ ออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติ หรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี ถ้าผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตาม หรือถ้าไม่รู้ตัวผู้กระทำความผิด หรือเพื่อป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่อุทยานแห่งชาติ พนักงานเจ้าหน้าที่จะกระทำการดังกล่าวแล้วอย่างใดอย่างหนึ่งเสียเองก็ได้ตามสมควรแก่กรณี และผู้กระทำความผิดมีหน้าที่ชดใช้ค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไปในการที่พนักงานเจ้าหน้าที่กระทำการเสียเองนั้น เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน และผู้ฟ้องคดีไม่มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย การครอบครองที่ดินของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติมาตรา ๑๖ (๑) แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และภายหลังผู้ฟ้องคดีได้ทำการปลูกสร้างบ้านพัก จำนวน ๓ หลัง โดยได้รับทะเบียนบ้านพร้อมทั้งได้มีการขอใช้ไฟฟ้าแล้ว จำนวน ๒ หลัง ได้แก่ ทะเบียนบ้านเลขที่ ๓๔๘ หมู่ที่ ๔ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งมีชื่อนางสาวละเอียต น้อยสุวรรณ ภรรยาผู้ฟ้องคดี เป็นเจ้าบ้าน และทะเบียนบ้านเลขที่ ๓๕๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งมีชื่อนางสาวออย น้อยสุวรรณ มารดาของภรรยาผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าบ้าน และอีกจำนวน ๑ หลังที่อยู่ในระหว่างการก่อสร้าง จึงถือได้ว่าเป็นเหตุให้มีสิ่งปลูกสร้างขึ้นใหม่หรือมีสิ่งอื่นใดในอุทยานแห่งชาติผิดไปจากสภาพเดิม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๔๗ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ประกอบกับคำสั่งกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ที่ ๑๓๙/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ เรื่อง ให้ข้าราชการไปปฏิบัติราชการ จึงมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทำลายหรือรื้อถอนสิ่งนั้นๆ ออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติ หรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี ตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งตามหนังสือ ที่ ทส ๐๙๑๑.๖๐๑/๑๔๖๕ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ให้ผู้ฟ้องคดีทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิมออกไปให้พ้นจากอุทยานแห่งชาติทับลาน หรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อ

/ผู้ฟ้องคดี...

ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๔ อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้อาศัยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเดียวกันพิจารณาอุทธรณ์แล้วมีหนังสือสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ (ปราจีนบุรี) ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๙๑๑.๑๐/๕๐๗๔ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๔ ยินตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ คำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าวจึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษายกฟ้อง นั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นพ้องด้วย

พิพากษายืน

นายสุชาติ มงคลเลิศพล
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

of. am

ตุลาการเจ้าของสำนวน

นายไพบุลย์ เสียงก้อง
ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

นายสุเมธ รอยกุลเจริญ
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายพรชัย มนัสศิริเพ็ญ
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นางมณีวรรณ พรหมน้อย
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

๒๕-๒๔

ตุลาการผู้แถลงคดี : นายภาณุพันธ์ ชัยรัตน์

